

Додаток

МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ІНФОРМУВАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ПРАЦІВНИКІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В РАМКАХ МІЖНАРОДНОГО ДНЯ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

Що таке корупція?

Корупція - використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України "Про запобігання корупції", наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Корупційне правопорушення – діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України "Про запобігання корупції", за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Правопорушення, пов'язане з корупцією – діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені Законом України "Про запобігання корупції" вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

(Ст.1 Закону "Про запобігання корупції")

В чому проявляються корупційні діяння?

- Зловживання владою або посадовим становищем, перевищення влади або посадових повноважень та інші посадові злочини, що вчиняються для задоволення корисливих чи інших особистих інтересів або інтересів інших осіб;
- Розкрадання державного, колективного або приватного майна з використанням посадового становища;

- Незаконне одержання матеріальних або інших благ, пільг та інших переваг;
- Одержання кредитів, позичок, допомоги, придбання цінних паперів, нерухомості або іншого майна з використанням пільг чи переваг, не передбачених законодавством, або на які особа не має права;
- Неправомірна вигода (хабарництво);
- Здійснення безпосередньо та через посередників або підставних осіб підприємницької діяльності з використанням влади чи посадових повноважень, а також пов'язаних з ними можливостей;
- Сприяння з використанням посадового становища фізичним і юридичним особам у здійсненні ними підприємницької та іншої діяльності з метою незаконного одержання за це матеріальних або інших благ, пільг та інших переваг;
- Неправомірне втручання з використанням посадового становища у діяльність інших державних органів чи посадових осіб з метою перешкоджання виконанню ними своїх повноважень чи домагання прийняття неправомірного рішення;
- Використання інформації, одержаної під час виконання посадових обов'язків, у корисливих чи інших особистих інтересах, необґрунтована відмова у наданні відповідної інформації, несвоєчасне її надання, надання недостовірної чи неповної службової інформації;
- Надання необґрунтованих переваг фізичним або юридичним особам шляхом підготовки і прийняття нормативно-правових актів чи управлінських рішень;
- Протегування з корисливих або інших особистих інтересів у призначенні на посаду особи, яка за діловими і професійними якостями не має переваг перед іншими кандидатами.

Корупційні діяння можуть бути вчинені також в інших формах, що потребують додаткової кваліфікації відповідно до чинного законодавств.

До яких категорій військовослужбовців та цивільного персоналу Міністерства оборони України і Збройних Сил України (далі – ЗСУ) застосовується антикорупційне законодавство?

Суб'єкти, на яких поширюється дія Закону “Про запобігання корупції”:

1. Особи, уповноважені на виконання функцій держави:

- **військові посадові особи ЗСУ**, крім військовослужбовців строкової військової служби;

- **посадові та службові особи** інших державних органів (до них відносяться цивільні посадовці органів військового управління, військових навчальних закладів, установ і організацій ЗСУ)

2. Особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави:

- **посадові особи юридичних осіб публічного права** (до них відносяться посадовці підприємств, установ і організацій, які належать до сфери управління Міноборони)

3. Особи, які:

- постійно або тимчасово **обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків**
- **не є службовими особами та перебувають з підприємствами, установами, організаціями в трудових відносинах**, - у випадках, передбачених Законом "Про запобігання корупції" (до таких суб'єктів відносяться особи, які укладають трудовий договір (контракт) чи одноразовий цивільно-правовий договір)

(ст. 3 Закону "Про запобігання корупції")

Які заборони і обмеження встановлено антикорупційним законодавством?

- **Забороняється використовувати службове становище всупереч інтересам служби з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб**

(ст. 22 Закону "Про запобігання корупції")

Заборона стосується, у тому числі, протиправного використання будь-якого державного майна або коштів у приватних інтересах. Використання військового майна регламентовано Законом від 21.09.1999 № 1075-XIV "Про правовий режим майна у ЗСУ", Законом від 21.09.1999 № 1076-XIV "Про господарську діяльність у ЗСУ" та постановою КМУ від 25.07.2000 № 1171 (редакція від 30.09.2015) "Про затвердження переліку видів господарської діяльності, здійснення якої дозволяється в/ч ЗСУ".

- **Забороняється прийняття подарунків у зв'язку з виконанням функцій держави та від осіб, що перебувають у підпорядкуванні**

(ст. 23 Закону "Про запобігання корупції")

Подарунок – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової

(ст. 1 Закону "Про запобігання корупції")

Державним посадовим особам дозволено:

- подарунки, які відповідають загально визнаним уявленням про гостинність;
- якщо вартість одноразового подарунка не перевищує одну мінімальну заробітну плату, встановлену на день прийняття подарунка;
- якщо сукупна вартість подарунків від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки.

Особливі правила щодо офіційних дарунків (під час візитів, урочистостей, інших офіційних заходів) затверджено постановою КМУ від 16.11.2011 р. № 1195.

- ***Забороняється сумісництво та суміщення публічної служби з іншою оплачуваною діяльністю***
(ст. 25 Закону “Про запобігання корупції”)

Заборона не поширюється на:

- а) викладацьку, наукову і творчу діяльність;
- б) медичну практику;
- в) інструкторську та суддівську практики із спорту.

- ***Обмежується спільна робота близьких осіб в умовах прямого підпорядкування один одному***
(ст. 27 Закону “Про запобігання корупції”)

Пряме підпорядкування – відносини прямої організаційної або правової залежності підлеглої особи від її керівника, в тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань:

- а) прийняття та звільнення з роботи;
- б) застосування заохочень, дисциплінарних стягнень;
- в) надання вказівок, доручень тощо;
- г) здійснення контролю за їх виконанням.

(абз. 3 ст. 1 Закону “Про запобігання корупції”)

Близькі особи:

- ✓ **члени сім’ї** суб’єкта, зазначеного у ч. 1 ст. 3 Закону;
- ✓ чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний та двоюрідний брат, рідна та двоюрідна сестра, рідний брат

та сестра дружини (чоловіка), племінник, племінниця, рідний дядько, рідна тітка, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки), усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням згаданого суб'єкта.

(абз. 4 ст. 1 Закону “Про запобігання корупції”)

Члени сім'ї:

- ✓ особа, яка перебуває у шлюбі із суб'єктом та діти зазначеного суб'єкта до досягнення ними повноліття – **незалежно від спільного проживання із суб'єктом**;
- ✓ будь-які особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі;

(абз. 16 ст. 1 Закону “Про запобігання корупції”)

Військові посадові особи не можуть перебувати з близькими особами у відносинах прямої організаційної та правової залежності підлеглої особи від її начальника, у тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань прийняття на службу, звільнення зі служби, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень, контролю за їх виконанням

*Закон “Про військовий обов'язок і військову службу”.
Ст. 20. Прийняття на військову службу за контрактом.*

Вимоги Закону “Про запобігання корупції”:

- ✓ Особи, зазначені у підпунктах "а", "в"- "з" п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону, **не можуть мати у прямому підпорядкуванні** близьких їм осіб або бути прямо підпорядкованими близьким їм особам.
- ✓ Особи, які претендують на зайняття посад, зазначених у підпунктах "а", "в"- "з" п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону, **зобов'язані повідомити** керівництво органу, про працюючих у цьому органі близьких їм осіб.

(ч. 1 ст. 27 Закону “Про запобігання корупції”)

Вимоги Закону “Про Державну службу”:

- ✓ **Не допускається** призначення на посаду державної служби особи, яка **буде прямо підпорядкована** близькій особі або якій будуть прямо підпорядковані близькі особи.

(ст. 32 Закону “Про Державну службу”)

Вимоги Положення про проходження громадянами України військової служби у ЗС України:

- Військовослужбовці, які є близькими особами у значенні, наведеному в абз. 4 ч. 1 ст. 1 Закону, **не можуть перебувати у відносинах прямої організаційної та правової залежності** підлеглої особи від її керівника, у тому числі через вирішення питань **прийняття** на військову службу, **призначення** на посаду, **звільнення** з військової служби, **застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень, контролю** за їх виконанням.

(п. 99 Положення)

АЛГОРИТМ ДІЙ ОСІБ:

- **повідомити** не пізніше **наступного робочого дня** про наявність конфлікту інтересів безпосереднього керівника;
- **не вчиняти дій** та **не приймати рішень** в умовах конфлікту інтересів;
- **безпосередній керівник** особи **протягом двох робочих днів** після отримання повідомлення про наявність у особи конфлікту інтересів приймає рішення щодо його врегулювання, про що повідомляє відповідну особу;
- у разі виникнення обставин, що порушують ч. 1 ст. 27 Закону, особи усувають обставини **у 15-денний строк**;
- **безпосередній керівник** (керівник органу), якому стало відомо про конфлікт інтересів підлеглої йому особи, **зобов’язаний вжити** передбачені заходи для запобігання та врегулювання конфлікту інтересів такої особи;
- якщо в зазначений строк ці обставини добровільно не усунуто, особи в **місячний строк** з моменту виникнення обставин **підлягають переведенню** на іншу посаду, що виключає пряме підпорядкування;
- у разі неможливості переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, **підлягає звільненню** із займаної посади

(ч. 2 ст. 27 та ч. 3, 4 ст. 28 Закону “Про запобігання корупції”)

ПАМ’ЯТАЙТЕ!

За неповідомлення особою у встановлених законом випадках та порядку про наявність у неї реального конфлікту інтересів, пов’язаного з відносинами прямого підпорядкування з близькою особою і **за вчинення дій**

чи прийняття рішень в умовах реального конфлікту інтересів зазначеного характеру особа повинна нести відповідальність за **ст. 172⁷ Кодексу України про адміністративні правопорушення.**

Зобов'язання щодо подання декларацій

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ

(розділ VII статті 45, 52 Закону України “Про запобігання корупції”)

ПОШИРЮЄТЬСЯ НА:

- ✓ державних службовців Міноборони та Збройних Сил України;
- ✓ військових посадових осіб Збройних Сил України;
- ✓ посадових та службових осіб державних органів;
- (ч. 1 ст. 3 Закону “Про запобігання корупції”)*
- ✓ військовослужбовців, які проходять військову службу у військових комісаріатах;

(ч. 5 ст. 45 Закону “Про запобігання корупції”)

НЕ ПОШИРЮЄТЬСЯ НА:

- ✓ військовослужбовців строкової військової служби;
- ✓ курсантів ВВНЗ (ВНП ВНЗ);

(підпункт “г” п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону “Про запобігання корупції”)

- ✓ військовослужбовців військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період;
- ✓ військової служби за призовом осіб офіцерського складу;
- ✓ військових посадових осіб з числа військовослужбовців військової служби за контрактом осіб рядового складу;
- ✓ військових посадових осіб з числа військовослужбовців військової служби за контрактом осіб сержантського і старшинського складу;
- ✓ військовослужбовців молодшого офіцерського складу військової служби за контрактом осіб офіцерського складу

(ч. 5 ст. 45 Закону “Про запобігання корупції”)

ХТО, КОЛИ, ЗА ЯКИЙ ПЕРІОД ПОДАЄ ДЕКЛАРАЦІЇ

1-й вид	Ви проходите службу (працюєте)	Щорічно до 23 годин 59 хвилин 31 березня	За минулий рік
2-й вид	Ви звільняєтеся зі служби (роботи)	До 23 годин 59 хвилин дня звільнення	За період не охоплений попередньою декларацією
3-й вид	Ви звільнилися	До 23 годин 59 хвилин 31 березня наступного року	За весь минулий рік
4-й вид	Ви претендуєте на посаду	До призначення на посаду	За минулий рік

(ч. 1, 2, 3 ст. 45 Закону “Про запобігання корупції”)

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

ЯКЩО ПОТРІБНО ВИПРАВИТИ ДАНІ В ДЕКЛАРАЦІЇ –

упродовж 7 (семи) днів після подання декларації суб'єкт декларування має право подати виправлену декларацію, але не більше 3 (трьох) разів;

(ч. 4 ст. 45 Закону “Про запобігання корупції”)

Довідково:

1-й вид декларації: Щорічна декларація, яка подається за минулий рік;

2-й вид: Декларація перед звільненням з роботи (зі служби);

3-й вид: Декларація після звільнення з роботи (зі служби);

4-й вид: Декларація кандидата на посаду.

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

ЯКЩО ВИ АБО ЧЛЕН СІМ'Ї ВІДКРИЛИ РАХУНОК В ІНОЗЕМНОМУ БАНКУ – у 10 (десяти) денний строк письмово повідомити про це НАЗК із зазначенням:

- ✓ **номера рахунка;**
- ✓ **місцезнаходження банку-нерезидента.**

(ч. 1 ст. 52 Закону “Про запобігання корупції”)

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ ПІД ЧАС ДЕКЛАРУВАННЯ – (у цілях розділу VII)

членами сім'ї суб'єкта декларування, які не є його подружжям або дітьми, вважаються особи, що спільно проживали із суб'єктом декларування станом на останній день звітної періоду або сукупно протягом не менше **183** днів протягом року, що передуює року подання декларації”.

(Примітка ст. 46 Закону “Про запобігання корупції”)

ЯКЩО ВИ ОТРИМАЛИ ДОХІД, ПРИДБАЛИ МАЙНО, ЗРОБИЛИ ВИДАТОК – у 10 (десяти) денний строк повідомити НАЗК про суттєві зміни майнового стану

(на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року: *на 01.01.2019 – 1921 грн. x 50 = 96 050 грн., на 01.01.2020 – _____ грн. x 50 = _____ грн., на 01.01.2021 – _____ грн. x 50 = _____ грн.*)

До 01.01.2020 подають	Всі суб'єкти декларування
Після 01.01.2020 подають тільки:	Суб'єкти займають відповідальне та особливо відповідальне становище <i>(Примітка ст. 50 Закону)</i>
	Суб'єкти займають посади з високим рівнем корупційних ризиків <i>(Рішення НАЗК від 17.06.2016 №2)</i>

Що таке конфлікт інтересів?

Конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття особою рішень чи вчинення дій під час виконання цих повноважень.

(ст. 1 Закону “Про засади запобігання і протидії корупції”)

Потенційний конфлікт інтересів – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Реальний конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, включаючи ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

(ст. 1 Закону “Про запобігання корупції”)

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

У разі виникнення конфлікту інтересів під час виконання службових повноважень військова посадова особа зобов'язана негайно доповісти про це своєму безпосередньому начальникові. Безпосередній начальник військової посадової особи зобов'язаний вжити всіх необхідних заходів, спрямованих на запобігання конфлікту інтересів, шляхом доручення виконання відповідного

службового завдання іншій посадовій особі, особистого виконання службового завдання чи в інший спосіб, передбачений законодавством.

(ст. 20¹ Закону “Про військовий обов’язок і військову службу”)

Як діяти в умовах конфлікту інтересів?

Особа, яка перебуває в умовах конфлікту інтересів:

- не пізніше наступного робочого дня повідомити керівника про наявний конфлікт інтересів
- утриматись від вчинення дій (прийняття рішень) в умовах реального конфлікту інтересів
- самостійно вживати заходів щодо врегулювання конфлікту інтересів
- звернутись за роз’ясненнями до уповноваженого підрозділу з питань запобігання корупції

Безпосередній керівник (керівник органу):

- ✓ протягом двох робочих днів приймає рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів
- ✓ повідомляє особу про прийняте рішення
- ✓ письмово інформує про рішення уповноважений підрозділ з питань запобігання корупції

ЯК ДІЯТИ У РАЗІ НАЯВНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВЧИНЕННЯ КОРУПЦІЙНОГО ДІЯННЯ?

У конкретних обґрунтованих випадках підозри у корупції необхідно негайно звертатися до контактної особи з питань запобігання корупції та повідомляти безпосереднє керівництво. Іноді обставини вимагають вжиття негайних заходів з Вашого боку для недопущення приховування інформації, збереження наявних доказів протиправних дій, тощо.

Такими заходами можуть бути:

- уникнення безпідставної передачі іншим особам документів, матеріалів або справ;
- обмеження доступу інших осіб до робочого приміщення, службових матеріалів, робочих засобів, носіїв інформації.

Обсяг і форми цих заходів доречно визначати з огляду на конкретну ситуацію.

У всякому разі Вам слід чітко визначитись у таких питаннях:

- ✓ Що трапилось?
- ✓ Де і коли конкретно це трапилось?
- ✓ Що зробили або не зробили причетні особи?
- ✓ Для кого це важливо і чому?
- ✓ Хто знає про інформацію, яку Ви повідомляєте?
- ✓ Чому Ви вважаєте, що цей випадок має бути розслідуваний?
- ✓ Які додаткові відомості, документи, інша інформація є у Вашому розпорядженні?

Опишіть все настільки конкретно, наскільки можливо.

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

У разі повідомлення про порушення антикорупційного законодавства Закон захищає Вас як викривача.

Хто визнається викривачем?

це фізична особа, яка за наявності переконання, що **інформація є достовірною**, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

(абз. 18 ст. 1 Закону)

Інформація у повідомленні має містити одну або декілька з таких ознак:

- ✓ порушення обмежень щодо отримання подарунка, *стаття 23 Закону*;
- ✓ запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, *статті 28-36 Закону*;
- ✓ порушення встановлених обмежень щодо одержання пільг, послуг і майна, *стаття 54 Закону*;
- ✓ порушення вимог щодо обмеження спільної роботи близьких осіб, *стаття 27 Закону*;
- ✓ порушення вимог щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, *стаття 25 Закону*;

- ✓ недотримання актів законодавства з питань етичної поведінки, *статті 37, 38 Закону*;
- ✓ порушення вимог фінансового контролю, *статті 45-46, 48-52 Закону*;
- ✓ порушення, пов'язані з організацією роботи із запобігання і виявлення корупції;
- ✓ порушення вимог проведення спеціальної перевірки, *стаття 56 Закону*.

Реквізити повідомлення:

- ✓ Дані про особу-порушника, її посада та місце роботи;
- ✓ Текст повідомлення:
  - факти правопорушення;
  - як можна перевірити;
- ✓ Прізвище, ім'я, по батькові, адреса та підпис автора.

Які заходи захисту гарантує держава?

- ✓ Забезпечення конфіденційності відомостей про особу-викривача
- ✓ Застосування технічних засобів спостереження і контролю
- ✓ Видача спецзасобів індивідуального захисту
- ✓ Зміна місця роботи або навчання
- ✓ Заміна документів, зміна зовнішності, переселення
- ✓ Закритий судовий процес

Коли здійснюється захист?

У разі загрози життю, житлу, здоров'ю та майну викривача, їх близьких осіб.

*(ст. 53 Закону “Про запобігання корупції”,
Закон “Про забезпечення безпеки осіб, які
беруть участь у кримінальному судочинстві”)*

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

Закон дозволяє здійснювати повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень антикорупційного законодавства **без зазначення авторства, тобто анонімно**

(ст. 53 Закону “Про запобігання корупції”).

Які вимоги до анонімного повідомлення?

- ✓ Може подати персонал Міноборони
- ✓ Інформація про конкретну особу
- ✓ Текст містить фактичні дані
- ✓ Факти можна перевірити

ч 5 ст. 53 Закону

Анонімне повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону підлягає розгляду і перевірці у строк не більше 15 днів від дня його отримання. Якщо у вказаний строк перевірити інформацію, що міститься в повідомленні, неможливо, керівник відповідного органу або його заступник продовжують строк розгляду повідомлення до 30 днів від дня його отримання.

Посадові і службові особи зобов'язані у межах своїх повноважень ужити заходів щодо припинення виявленого корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення та негайно, протягом 24 годин, письмово повідомити про його вчинення спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції.

Як можливо здійснити повідомлення, в т.ч. анонімне?

Канали для повідомлень про корупцію:

- На спеціальні телефонні лінії (телефони довіри) (*Спеціальна телефонна лінія Міноборони (044) 271-39-86*);
- Call-центр Міноборони: 0 800 500 442;
- Через офіційні веб-сайти державних органів;
- Через офіційний веб-сайт Міноборони, баннер “*Не будь байдужим – повідом про корупцію*” www.mil.gov.ua;
- Засобами електронного зв'язку (електронна пошта): admou@mil.gov.ua;
- Через “Укрпошту” в адресу Міноборони: 03168, пр-т Повітрофлотський, 6;
- Скриньки для кореспонденції;
- Особистий прийом / громадські приймальні;
- QR-код на антикорупційних плакатах, розміщених в органах військового управління, штабах, військових частинах, установах, закладах, підприємствах;
- Під час анонімного анкетування;
- Іншими доступними засобами;

Контакти для повідомлень про корупційні правопорушення (телефони довіри):

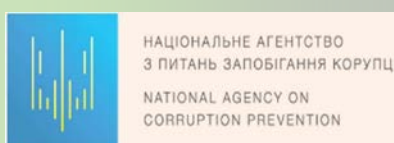
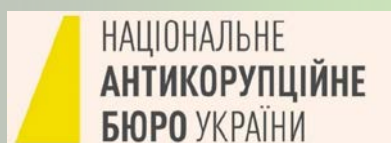
- Міністр оборони України +38(044) 226-20-15; admou@mil.gov.ua;
- Перший заступник Міністра оборони України +38(044) 235-72-18;
admou@mil.gov.ua;
- Заступник Міністра оборони України +38(044) 236-21-08;
admou@mil.gov.ua
- Державний секретар Міністерства оборони України +38(044) 235-68-59;
zvern mou@ukr.net;
- "Гаряча лінія" для звернень громадян до начальника Генерального штабу - Головнокомандувача ЗСУ +38 (044) 454-45-73;
- "Гаряча лінія" з питань запобігання та виявлення корупції в Міноборони та ЗСУ +38 (044) 454-44-21;
- Інші номери "гарячих ліній" для вирішення проблемних питань вказано у розділі "Контакти" офіційного веб-сайту Міноборони за адресою: <http://www.mil.gov.ua/kontakti/garyacha-liniya.html>.

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

ВИКРИВАЧ – це не “стукач” чи “донощик”. **ВИКРИВАЧ** – це свідомий громадянин, який стоїть на варті правових та справедливих державницьких інтересів і є основою системи раннього попередження корупційних правопорушень.

У разі вчинення корупційного злочину (ст. 45 ККУ),

ВИ ІНФОРМУЄТЕ –
СПЕЦІАЛЬНО УПОВНОВАЖЕНІ СУБ'ЄКТИ
У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ:

ст. 1 Закону

Юридична відповідальність за порушення антикорупційного законодавства

За вчинене особою умисне діяння, що містить ознаки корупції, за законом встановлено

- кримінальну,
- адміністративну,
- цивільно-правову,
- Дисциплінарну відповідальність.

Передбачено такі види покарань:

- ✓ Штраф (у розмірі від 50 до 1500 неоподаткованих мінімумів доходів громадян)
- ✓ Конфіскація майна
- ✓ Позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю
- ✓ Виправні роботи (до 2 років)
- ✓ Арешт (від 3 до 6 місяців)
- ✓ Обмеження волі (від 2-5 років)
- ✓ Позбавлення волі (2-12 років)

Кримінальний кодекс України передбачає такі склади корупційних злочинів:

- зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права (ст. 364-1)
- зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (ст. 365-2)
- прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368)
- підкуп службової особи юридичної особи публічного права (ст. 368-3)
- підкуп особи, яка надає публічні послуги (ст. 368-4)
- пропозиція або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369)
- зловживання впливом (ст. 369-2)

Корупційними злочинами можуть бути визнані діяння, передбачені Кримінальним кодексом України, якщо вони вчинені службовою особою з метою одержання неправомірної вигоди:

- нецільове використання бюджетних коштів (ст. 210)

- видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону (ст. 211)
- розголошення комерційної або банківської таємниці (ст. 232)
- незаконне використання інсайдерської інформації (ст. 232-1)
- передача або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка знаходиться у володінні держави (ст. 330)
- зловживання владою або службовим становищем (ст. 364)
- завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371)
- постановлення суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови (ст. 375)
- зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем (ст. 423)

Злочинами, пов'язаними з корупцією, можуть бути також:

- втручання службової особи у здійснення виборчою комісією її повноважень (ч. 4 ст. 157)
- порушення порядку фінансування виборчої кампанії кандидата, політичної партії (ст. 159-1)
- втручання в діяльність працівника правоохоронного органу (ст.343)
- втручання у діяльність політичного діяча (ст. 344)
- зловживання владою або службовим становищем (ст. 364)
- перевищення влади або службових повноважень (ст. 365)
- перевищення повноважень службовою особою юридичної особи приватного права (ст. 365-1)
- службове підроблення (ст. 366)
- незаконне збагачення (ст. 368-2)
- втручання в діяльність судових органів (ст. 376)

Адміністративні правопорушення, пов'язані із корупцією

Кодексом про адміністративні правопорушення України передбачено такі адміністративні правопорушення, що пов'язані з корупцією:

- порушення обмежень щодо сумісництва або суміщення з іншими видами діяльності (ст. 172-4)
- порушення обмежень щодо одержання подарунка (пожертви) (ст. 172-5)
- порушення вимог фінансового контролю (ст. 172-6)
- порушення вимог щодо повідомлення про конфлікт інтересів (ст. 172-7)
- незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень (ст. 172-8)
- невжиття заходів щодо протидії корупції (ст. 172-9)
- неправомірна відмова в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності (ст. 212-3)

ПОРАДИ ЩОДО ДОБРОЧЕСНОЇ ПОВЕДІНКИ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ

ПОСТІЙНО ДОТРИМУВАТИСЯ вимог *Кодексу доброчесної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України*, який 15.03.2017 затверджений Міністром оборони України (розміщений на офіційному веб-сайті Міноборони).

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

Доброчесність – це Ваша репутація та імідж підрозділу.

Станьте прикладом нетерпимості до проявів корупції.

Своєю поведінкою давайте оточуючим зрозуміти, що не тільки не будете самі приймати участі у корупційних діяннях, але й не будете приховувати таких діянь своїх колег.

Негайно повідомляйте керівництву про спроби втягнути Вас у корупційні діяння. Це допоможе уникнути будь-якої підозри в корупції.

Не створюйте в оточуючих враження, що Ви відкриті для "невеликих ознак уваги". Рішуче відхиляйте прохання про послуги, які суперечать Вашим службовим обов'язкам.

Працюйте так, щоб Вашу роботу можна було в будь-який момент перевірити. Ваша діяльність повинна бути прозорою та зрозумілою для керівництва, колег та інших осіб.

Чітко відокремлюйте службову діяльність від свого приватного життя. Перевіряйте чи немає конфлікту інтересів між Вашими службовими обов'язками та приватними інтересами.

Уникайте спроб третіх осіб перенести службові контакти у сферу приватного життя.

Відмовтеся від виконання роботи за сумісництвом, якщо це суперечить вимогам законодавства або інтересам служби.

Участь у корупційних злочинах загрожує позбавленням волі, знищує Вашу позитивну репутацію, шкодить авторитету держави!

НЕ РИЗИКУЙТЕ !!!

РЕКОМЕНДАЦІЇ КЕРІВНИКУ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Ви маєте бути прикладом для своїх підлеглих.

Ваша поведінка і увага мають велике значення для запобігання корупції.

Проявляйте активність і далекоглядність у сфері керівництва та контролю за підлеглими. Особлива увага чіткому розподілу сфер відповідальності, прозорості завдань співробітникам та забезпеченню належного контролю.

До причин та умов, що сприяють корупції, належать, зокрема:

- ✓ недостатній контроль за службовою діяльністю підлеглих
- ✓ беззастережна довіра окремим співробітникам (працівникам з вузькою спеціалізацією, "ветеранам", тощо)
- ✓ надмірне психологічне навантаження на працівників, які обіймають посади з підвищеним корупційним ризиком
- ✓ негативний приклад прийняття подарунків керівництвом
- ✓ безкарність осіб, яких викрито у скоєнні корупційних дій, що формує почуття вседозволеності у інших.

Ви можете протидіяти корупції.

1. Навчайте та інформуйте про небезпеку корупції.

Використовуйте Пам'ятку про доброчесну поведінку. Постійно обговорюйте у колективі питання, пов'язані із заборонаю незаконних винагород та подарунків, інших корупційних проявів.

2. Впроваджуйте організаційні заходи для запобігання корупції.

Чітко визначайте коло завдань Вашим підлеглим і, у разі необхідності, обмежуйте сферу прийняття ними рішень. Забезпечте прозору структуру повноважень, обмежуйте прийняття рішень "на власний розсуд", візування документів. При виконанні суміжних завдань формуйте робочі групи. Особлива увага напрямкам роботи, де існують підвищені корупційні ризики.

Там, де це можливо, реалізуйте принцип "багато очей", включаючи і власну сферу відповідальності. Практикуйте створення "прозорих офісів" для прийому відвідувачів, супровід окремих співробітників іншими службовцями на зустрічі. Якщо через об'єктивні причини це зробити неможливо, то організуйте проведення контролю через невеликі інтервали часу.

Застосовуйте новітні організаційні заходи управління персоналом.

1. У сферах, де існують великі корупційні ризики, періодично здійснюйте ротацию персоналу.

2. Відмова від такої ротации допустима у виняткових випадках (наприклад, робота потребує фахових знань, що здобуваються роками).

Для цих працівників встановіть особливо ретельний контроль з боку керівництва. Практикуйте зміну робочих місць співробітників або приміщень у яких вони постійно працюють (змінювати завдання та сферу відповідальності при цьому необов'язково).

3. Запобігання корупції вимагає піклування про своїх підлеглих.

Не забувайте про підвищену небезпеку для осіб, які працюють у сферах з високим ризиком проявів корупції. Діалог з підлеглими – перший крок до піклування про них.

Звертайте увагу на робочі та приватні проблеми своїх підлеглих. Будьте особливо уважним, якщо відомо про фінансові проблеми когось із співробітників (наприклад, схильність до дорогих хобі, які складно фінансувати лише за рахунок заробітної платні, або у співробітника є велика заборгованість). Запобігайте призначенню таких осіб на посади з високими корупційними ризиками.

4. Контроль як спосіб керівництва.

Не забувайте, що в корупції немає тих, хто скаржиться. Запобігання корупції залежить від Вашої уважності та поінформованості Ваших співробітників.

Хибне уявлення про корпоративний стиль керівництва, позиція потурання "маленьким слабкостям" підлеглих наражають на корупційну небезпеку.

Тому поставте собі на меті:

- ✓ оптимізувати контроль за виконавською дисципліною (наприклад, шляхом запровадження повторного розгляду справи у підрозділі);
- ✓ уникати відокремлення працівників або їх переходу на повністю автономний режим роботи;
- ✓ приділяти особливу увагу проявам ознак корупції;
- ✓ проводити періодичну перевірку дотримання процедур щодо прийняття рішень та їх виконання;
- ✓ підвищувати кваліфікацію та поінформованість підлеглих щодо запобігання корупції.

Матеріал для інформування підготовлено в Управлінні з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України, Науковому центрі з питань запобігання корупції у секторі безпеки і оборони Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського (відповідальні редактори: Котвіцький В.В. полковник запасу; Бевз В.В. полковник юстиції).